

L'esfondrament del "lago gran" de Terrassa va causar vuit morts

La nit del 23 al 24 de febrer de 1944, a causa d'uns forts temporals, el pantà de la Xoriguera es va esfondrar i va deixar anar gairebé un milió de metres cúbics riera de Gaià avall, tot provocant grans estralls

El pantà de la Xoriguera Foto: Fons Ragon-AMAT

Mina d'Aigües va decidir, l'any 1897 dur a terme la construcció d'un embassament per abastir d'aigua Terrassa, i es va inaugurar el 1902.

El pantà de la Xoriguera, conegut popularment per la ciutadania de Terrassa com el "lago gran", en contraposició al petit o de Can Bogunyà, va ser construït l'any 1898 per pal·liar la necessitat d'aigua que patia la ciutat, principalment per abastir les indústries que, mancades del necessari subministrament, emigraven cap a les vies fluvials dels rius Llobregat i Ripoll.

Els empresaris egarencs necessitaven aigua i tenien poques opcions. Una era, evidentment, la deslocalització i la cerca de les vies fluvials més properes. Per tal de frenar aquesta desbandada, que feia perillar seriosament el procés d'industrialització de Terrassa, la Cambra de Comerç i l'Institut Industrial van fer el suggeriment que es construís un embassament a la zona de la riera de Gaià, per tal que s'aprofitessin les aigües pluvials, així com la de les fonts, principalment de les deus intermitents dels Caus, ara sembla que morta després d'anys sense rajar, tot i que hi ha esperances que una època continuada de precipitacions permeti tornar a veure brollar una de les surgències més espectaculars del país.

Ciutat assedegada

La Mina d'Aigües va decidir, l'any 1897 portar a terme aquest projecte, que durant quaranta anys va complementar el subministrament principal, provinent de les mines, tot i la seva insuficiència de cabal a causa de la irregular climatologia mediterrània que pateixen les nostres contrades.

El pantà, dissenyat per l'arquitecte municipal des de 1878 Joan Baptista Feu, amb força obres al nucli urbà, tenia una alçada de quaranta metres, els mateixos que el seu basament. Els cinc metres d'amplada de la part superior feien possible fins i tot el pas de petits carruatges i de persones. El lloc triat per a la seva ubicació va ser a l'alçada del quilòmetre 4,5 de la carretera de Rellinars, on la riera de Gaià ofería una amplària de 120 metres. La conca de recepció era d'aproximadament 8.752.000 metres cúbics, i el pressupost va pujar a 56.400 duros. El projecte va ser avaluat per l'enginyer de mines Silvino Thos. Les obres van durar tres anys i es van inaugurar l'any 1902. La conducció de l'aigua a la ciutat es feia mitjançant un tub que, riera avall, empalmava amb la mina Matalonga, a l'alçada de ca n'Amat, des d'on l'aigua arribava a l'estació receptora del pla de l'Ametllera, a l'actual barri del Torrent d'en Pere Parres.

Deficiències inicials

Les deficiències en la construcció i la precarietat dels materials emprats van ser detectades, anys més tard, per l'arquitecte estrella del Modernisme industrial Lluís Muncunill, que ja va advertir del perill d'esfondrament. Des d'un bon principi van aparèixer filtracions a la paret, i a l'abril de 1902 ja es va acordar arrebossar una franja de dos metres d'alçada.

El pantà era, també, un lloc d'esbarjo, on la pesca i l'esplai que ofería el passeig en petites barques feien les delícies de molts terrassencs.

La nit del 23 al 24 de febrer de 1944, a causa d'uns forts temporals, el pantà de la Xoriguera es va

esfondrar i va deixar anar gairebé un milió de metres cúbics riera de Gaià avall, tot provocant grans estralls, amb vuit víctimes i danys irreparables a l'agricultura.

La providencial arribada de les aigües del Llobregat mig any abans va evitar la dramàtica situació que la ciutat es quedés sense subministrament d'aigua. Amb el nou abastament, que ja era suficient, es va desistir de la reconstrucció del pantà. Actualment encara es poden veure, arran de la carretera, les restes del gruixut mur del llac. També se n'observen materials si es puja per la vessant de sota els Caus, en una variant de l'antic camí de Terrassa a Rellinars. La força de les aigües va ser tan espectacular que part dels murs va ser arrossegada uns quilòmetres riera avall. Gairebé a tocar de l'estació de Can Tries de Viladecavalls encara es poden veure grans pedres del llac.